

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Expensae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

in alijs causis similibus & grauioribus, idem intelligitur secundum Alexandr. concil. 343. quamuis non sine positæ, nisi 14. vel. 15. causæ exhæredationis.

3 S I filius pœnitentiam agat de iniurijs factis patri, non propter hoc pater perdit authoritatem exhæredandi filium, secundum Felin. in d. c. Rodolphus.

4 S I filius sit furiosus, & nepos sanctus, pater potest filium exhæredare, dummodo nepotem instituat. ff. de cu. furio. l. penult.

5 P O T E S T filius patrem exhæredare in certis casibus, vt dicit auth. vt cū de appel. cog. Primò, si pater filium accusauit de crimine, excepto crimine læsæ maiestatis, si vitæ filij fuerit incidatus, si vxori, vel concubinæ filius immiscuerit, si testari in quo poterat, prohibuit, si cū esset furiosus, curam eius non habuit, si de captiuitate Saracenorum non redemit, & si intestatus moriatur, non succedet pater, sed ecclesia: & bona illius pro captiuorum redemptione dabuntur. Omnes tamen istæ causæ tolluntur per religionis ingressum.

6 I N illis casibus, in quibus quis potest exhæredari, possunt & eidem alimenta negari supra alimentum. §. 8. limita tamen nisi agat pœnitentiam, pro quo facit glo. & tex. in l. final. C. de episcop. & cleric. & in can. non liceat. 16. quæ. 3. dicitur quòd per religionis ingressum omnis ingratitude purgatur. Si filia fornicetur, & pœniteat, pater non tantum tenetur alere, vt dictū est, sed etiam dotare, secundum Panorm. capit. ex literatum. de eo qui dux. in matrimo. quam poluit, quia causa dotis nõ minus est fauorabilis, quàm alimentorum, vt notat. Cyn. in l. non omni. C. de admistr. tuto. & Barto. in authent. complexa. C. de incest. & inutil. nup.

7 N O N licet filios exhæredare pro ecclesia faciendâ in canon. quicunque. 17. quæstio. 4.

8 I N tribus casibus frater à fratre potest exhæredari, videlicet si vitæ alte-

rius fratris fuerit insidiatus. Si de crimine inscripserit contra eum. Si eum in bonis notabiliter læsit, & etiam lo cum habet si frater ab intestato moriatur, authent. de nupt. §. ingratitude. ne quia frater non succedet, intellige si frater ignorauit fratris ingratitude, secus videtur si sciuit. in l. final. C. de reuocand. donat. Nec requiritur, quòd frater allegat causam exhæredationis, similiter vir vxorem, & e contra, possunt exhæredare alterum coniugem, vt in dict. §. causas. Mater verò meretricis, filiam meretricem exhæredare non poterit, secundum Bartoium in l. 3. §. Iulia ff. de testam. flament.

EXPENSÆ.

EXPENSÆ debent fieri secundum proportionem rerum, personarum, & temporum, & tunc sunt virtuose aliter ad vitium declinant avaritiæ, secundum Thomam secunda secunda, quæstion. 135. articulo primo. Qui aliquem iniuste verberauit, tenetur ad omnes expensas, quas procuratore facit, & etiam de damno, quod ex hoc patitur. Vide glossam in canone si quis membrorum 23. quæstione finali. & de iureiurando, c. 1. & ff. de his, qui deie. vel effu. l. vit.

1 N estimandis facultatibus, expensarum ratio est habenda, vt not. glo. in capitulo quoniam, de vita & honestate clericorum, ita vt illi fructus estimandi sunt, qui deductis expensis remanent, vt in l. 1. C. de fru. & li. ex.

3 EXPENSÆ factas in re aliena, possessor malæ fidei de rigore iuris habere non potest, nisi tantum necessarias, vt quas facit gratia colligendorum fructuum, congregandorum, conseruandorum, & huiusmodi. ff. de petitione hereditatis. l. 1. si à patre. §. fructus. Alias expensas si quas fecit, perdit. l. ex argento. ff. de conditione futuri. Vtiles verò voluntarias poterit asportare, si sine læsione status prioris id potest fieri. l. domum C. de rei vendicatione. Expensas autem quas fecit conseruando rem, vt pacendo equum, curando animal morbo-

morbosum, in conscientia poterit habere, secundum Mona. titul. de vlt. Item qui fecit aliquid melioratum, propter quod res vtilior est domino, quam prius, ad arbitrium boni viri in conscientia poterit petere expensas, & dominus verus tenetur satisfacere, quia hoc ad iustitiam pertinet. Si fuit possessor bonæ fidei, poterit omnes expensas, quas facit tollere, si sine læsione rei poterit fieri. l. iulianus. l. 3. ff. de rei vindicatione. Si non possunt tolli, dominus fundi soluet l. fundo. ff. de rei vindicati. Idem erit quando fecit vultus gerere negotium proximi. ff. de nego. gest. per totum.

4 EXPENSÆ non veniunt nomine damnorum, vel interesse: & ideo, qui remittit vnum, non remittit aliud, c. in vestra. de iur. & dam.

5 EXPENSÆ dicuntur necessariæ, quando si non fuissent factæ, vel res ex toto perisset, circa quam factæ sunt, vel in deterius deuenisset. Voluntariæ vero sunt, quæ rem tantum ordinant, sed fructum non augent, l. impensas. ff. de verborum significati. & hæc possunt tolli, si sunt separatæ, vt pictura in tela, secus si in muro sit facta, quia rei status læderetur.

EXPOSITIO.

IN expositione legis siue canonice, siue ciuili, siue consuetudinis, seruanda est mens, siue intentio legislatoris, c. intelligentia. de verbo. significat. quia verba deseruiunt intentioni, & non e contra. c. is autem. 22. q. 2. quæ si non est nota ex verbis, debet sumi ex causa, persona, loco, & tempore, vt in c. sciendum. 26. distin. Nec quis præceptus esse debet, quando verba clara non sunt ad iudicandum. 2 QUANDO lex est dubia, vel contra opinioniones, & dubium est omnino nouum, standum est consuetudini loci, si de ea constat, est enim in hoc casu optima legum interpretis, vt in cap. dilectus. de consuetu. Si vero non constat de consuetudine, & verba sunt clara, non debemus recedere à signifi-

caione verborum, nisi absurditatem continerent, vt in c. si. de verbo. significati. Si vero non sunt clara, & eorum intellectus est multiplex, benignior sensus est sequendus. cap. final. de translationibus. Quod si non appareat via benignior, de similibus ad similia procedendum est, vt in capitul. translatio. de constitutione. Sed si non est dare simile, & iudex nescit quid faciat, ad principem recurrendum est, quia eius est interpretari cuius est legem condere, vt in ca. inter alia. de sentent. excommu. Si autem dubium est in opinionibus doctorum, iudex non debet recedere à communi opinione si datur, nisi posset talis opinio communis conuincere eundem, vel probabilibus rationibus. Quod si non est dari communis opinio, tunc iudicat secundum quod vult, dummodo non agat contra conscientiam, propter c. cum a terni. de re iudicat. lib. 6. Vide tamen Panor. in c. 1. circa finem. de constitutione. per hoc enim habet quando iudex secundum sensum suum iudicare possit. Et quid agendum, vbi opinionum varietas est.

EXPOSITI.

EXPOSITI dicuntur infantes, serui, liberi, & languidi, si sine cura dimittantur, vel alimenta eis à parentibus, patronis, vel dominis negentur, in cap. vnic. de infan. expositis. vt solent aliqui, relegato pietatis affectu, pueros ante ecclesiam ianuas relinquere cum tanto periculo.

2 EXPOSITI filij à patre, vel ab alio, patre sciente, & ratum habente, eo ipso à patria potestate liberantur. Idem dicit de seruis, & libertis erga dominos, quoniam à potestate dominica liberantur, & de languidis. Si vero eo ignorante, vel inuito hoc fiat, poterit expositus repetere solutis expensis, & cetera. in dict. capitu. vnic. & c. si 37. d.

3 EXPONENTES taliter filios, vel alios prædictos, etiam ex necessitate, vt quia alere non possunt, non excusantur à mortali, quia quantum in ipsis est occidunt, nisi tali modo exponere

rent